

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2019-2020

6 NOVEMBER 2019

VRAAG

**Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw
van woensdag 6 november 2019**

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: de heer Gilles Verstraeten, voorzitter, de heer Fouad Ahidar, de heer Arnaud Verstraete, mevrouw Khadija Zamouri

INHOUD

1. Vraag (R.v.O., art. 58)

- Vraag van de heer Arnaud Verstraete aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over de intentie van de Vlaamse Regering om taaltesten in te voeren voor het kleuteronderwijs

1. Vraag (R.v.O., art. 58)

Vraag van de heer Arnaud Verstraete aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over de intentie van de Vlaamse Regering om taaltesten in te voeren voor het kleuteronderwijs

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Vlaams minister van Onderwijs, de heer Ben Weyts, kondigde maandag in het Radio 1-programma 'De Ochtend' aan dat hij een verplichte taaltest zou willen invoeren voor alle kleuters in de derde kleuterklas, ook die in de Nederlandstalige scholen in Brussel. Wanneer zou worden vastgesteld dat kleuters een onvoldoende score halen voor het Nederlands dan zouden ze volgens de Vlaamse minister extra ondersteuning moeten krijgen of bv. een verplicht taalbadjaar volgen. We hebben dit debat recent nog gevoerd in de plenaire vergadering en nochtans toonden studies aan dat dit niet altijd de meest effectieve manier is. Het is zeker niet de *one size fits all*-aanpak voor alle leerlingen, voor alle situaties.

Door de populariteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en het meertalige karakter van het doorsnee Brusselse gezin zou deze verplichte taaltest van grote invloed kunnen zijn op leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Ik denk dat de test interessant is, maar als de gevolgen die eraan vasthangen te streng worden opgevat, kan dit ervoor zorgen dat er heel veel kleuters niet meer doorstromen naar ons onderwijs. Een grote groep kleuters zal een grote achterstand oplopen.

Heeft u al contact gehad, op deze korte termijn, met Vlaams minister Ben Weyts over de toepassing van dit voornemen in het Brusselse Nederlandstalig onderwijs?

Welke aandachtspunten en vragen formuleert het VGC-College ten aanzien van dit voornemen? Onder welke omstandigheden zou zo een test een passend instrument kunnen zijn om het taalonderwijs in Brussel te versterken?

Gaat de invoering van deze test gepaard met bijkomende middelen en instrumenten om het taalniveau van de leerlingen in het Brusselse Nederlandstalige kleuteronderwijs te versterken en een vlotte doorstroom naar het basisonderwijs te garanderen?

Collegelid Sven Gatz: Voorzitter, proficiat met uw benoeming.

Ongewild zullen jullie als Verstraeten en Verstraete, een beetje zoals de Jansen en Janssen van de taalbaden en taaltesten worden.

Ik vind het interessant dat we het debat over de taalbaden vandaag kunnen vervolgen, met de taaltesten en de taaltrajecten die alles overkoepelen omdat het bij mekaar aansluit.

Allereerst wil ik erop wijzen dat er *an sich* geen probleem is met taaltoetsen en taalscreening, ook niet bij jonge kinderen. De vraag is echter wat men ermee doet. Ik kom hier straks nog verder op terug.

Sta me toe even te schetsen dat we in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel – en dit in tegenstelling met Vlaanderen – een lange traditie hebben op het vlak van taaltoetsen en taalscreening, onder andere door de jarenlange werking van het Onderwijscentrum Brussel (OCB), die steeds een belangrijke focus heeft gehad op krachtig taalonderwijs vanaf de kleuterklas.

In de jaren '90 werd in onze scholen de Taaltest voor Kinderen (TvK) en later ook de Taaltest Allochtone Kinderen (TAK) afgenomen in alle klassen. Vanaf de jaren 2000 werden nieuwe genormeerde instrumenten ingevoerd die tot op vandaag nog in veel Brusselse scholen gebruikt worden.

Zo is er voor de 2de kleuterklas het Kleuterobservatie Instrument Taalvaardigheid of KOBITV, een instrument om de taalvaardigheid van kleuters te observeren en te vergelijken met de taalvaardigheid van leeftijdgenootjes aan de hand van opdrachten om op relatief korte termijn een beeld te krijgen van de taalvaardigheid van de kleuter.

In de 3de kleuterklas kan de Taalvaardigheidstoets Aanvang Laatste Kleuterklas of TAL-K gebruikt worden. Deze brengt de taalvaardigheid van kleuters in kaart bij de aanvang van de laatste kleuterklas om een algemeen beeld te schetsen zodat de kleuter in het 1ste leerjaar goed kan functioneren.

Bij de overgang van de 3de kleuterklas naar het 1ste leerjaar kan de Taalvaardigheidstoets Aanvang Lager Onderwijs of TAL afgenomen worden. De afname van beide toetsen, de TAL-K en de TAL, biedt ook de mogelijkheid om de evolutie in beeld te brengen.

Voor het 1ste leerjaar is er het Screeningsinstrument Aanvang lager onderwijs taalvaardigheid of SALTO, die de schoolse taalvaardigheid meet van leerlingen die in het 1ste leerjaar starten. Resultaten op de toets geven aan welke leerlingen extra zorg en ondersteuning nodig hebben.

Het taalvaardigheidsniveau wordt verder in kaart gebracht door observaties van de leerkracht. Toetsen afnemen bij jonge kinderen hebben echter een aantal beperktheden: het gaat altijd om een momentopname, er kunnen zich meetfouten voordoen of ze houden het risico van *'teaching to the test'* in...

Het is dus belangrijk om taaltoetsen steeds te plaatsen binnen een bredere evaluatie van het taalniveau van de leerling.

Het voorstel van Vlaams minister Ben Weyts om nieuwe taalscreeningsinstrumenten te ontwikkelen is zeker zinvol want de huidige instrumenten zijn soms meer dan 20 jaar oud. Ze zijn nog steeds relevant, maar het kan geen kwaad om ze te actualiseren en/of te verfijnen.

Maar zoals reeds aangegeven, is het vooral belangrijk te bekijken wat er met de resultaten van deze toetsen en observaties moet gebeuren. Een taaltoets- of taalscreeningsinstrument moet vooral een hulpmiddel zijn voor de school en de leerkracht:

- om een taalbeleid te ontwikkelen op maat van de lokale school;
- om een klasbeleid te ontwikkelen dat zowel de taalsterke als taalzwakke leerlingen uitdaagt;
- om individuele leerlingen en/of groepen leerlingen taalgericht te ondersteunen;
- om ouders te informeren over de evolutie van hun kind.

Onderzoek en ervaring leert ons dat het aanpakken van tekorten op het vlak van taalvaardigheid bij jonge kinderen het best kan gebeuren in de klas vanuit een krachtige taalleeromgeving met taalgerichte ondersteuning.

Het tijdelijk en kort groeperen van kinderen in meer homogene groepen kan zeker zinvol zijn, maar een voltijdse taalbadklas gedurende een lange periode, zal eerder de kloof vergroten.

Zowel Vlaamse onderzoekers als internationaal onderzoek van bv. de OESO waarschuwen hiervoor.

Een taalbadklas ontnemt in sommige gevallen aan jonge kinderen immers te veel (taal)leerkansen omdat de taalrijke input enkel nog van de leerkracht komt en het belemmert ook een vlotte sociale integratie van de anderstalige, meertalige en/of taalzwakkere leerlingen. Er is dus een keerzijde van de medaille.

Leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel hebben op dit vlak al heel wat expertise opgebouwd, maar extra ondersteuning en opleiding blijft nodig om enerzijds goed te leren omgaan met taaltoetsen, observeren en breed evalueren van taalvaardigheid en anderzijds deze informatie te verwerken in een resultaatgerichte onderwijsaanpak op maat van alle leerlingen. We willen hier met het OCB verder op inzetten en ook nieuwe initiatieven ontwikkelen met betrekking tot intervisie over taaltoetsen en taalscreening.

Ik verneem dat Vlaams minister Ben Weyts extra middelen wil uittrekken om taalscreening, taalondersteuning en taalbadklassen uit te rollen. Het is vandaag nog onduidelijk over hoeveel middelen dit gaat en op welke manier deze ingezet zullen worden.

Ik heb over dit onderwerp nog geen contact gehad met Vlaams minister Ben Weyts, maar uiteraard zullen we dit verder blijven opvolgen in de nuance, zoals ik die in mijn beide antwoorden op de vragen van de heer Verstraeten en de heer Verstraete heb willen geven, en dit altijd in het belang van de taalontwikkeling van de ketjes in onze scholen.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik kan inderdaad bevestigen dat het Jansen en Janssen-fenomeen ingang heeft gevonden, maar ik verwacht dat we minder vaak hetzelfde zullen zeggen dan Jansen en Janssen.

Ik ben het eens met het collegelid wanneer hij zegt dat het testen als kernidee op zich goed is als men de relativiteit van de test gepast kan inschatten en als het een instrument is dat men gebruikt als ondersteuning om de taalontwikkeling te versterken en deze meer op maat te kunnen maken van de leerlingen. Hier zitten we op dezelfde golflengte.

Bedankt voor de korte geschiedenis. Het feit is dat Brussel hier al lang mee bezig is. Ik begrijp dat er in 1ste instantie niet zoveel zal veranderen op het terrein. Naar verwachting zullen er meer middelen vrijkomen om die test misschien nog systematischer uit te voeren, wat welgekomen is.

Er kondigt zich wel een belangrijke discussie aan tussen de Vlaamse Regering en het VGC-College over de resultaten van de testen en het verplicht invoeren van een taalbadjaar.

Ik ben het eens met wat het collegelid zegt. Hij zegt dat we ons moeten richten op wat de wetenschap ons op dat vlak leert. Als de wetenschap aantoont dat lange taalbaden en afgezonderde groepen niet voordelig zijn voor de taalontwikkeling, dan is het geen goed idee om dit verplicht op te leggen. Dit debat moet zeker worden aangegaan.

De taalontwikkeling van de ketjes moet op de 1ste plaats komen. In functie van dit doel moet de aanpak op maat worden aangepast. Er zit interessant materiaal en bijkomende middelen in het nieuwe voornemen van de bevoegde Vlaamse minister, maar volgens mij is er toch nog

behoefte aan dialoog om het Brusselse standpunt duidelijk te maken en de Vlaamse minister hierin hopelijk mee te krijgen.

De taaltest kan worden gedaan, maar er wordt iets meer pedagogische vrijheid gegeven aan onze bekwame leerkrachten om er dan gepast mee om te gaan.
